

Una experiència obligada a tots els residents

“El fonament més important de la medicina és l’amor.”

Paracelsus

Vaig arribar a Granollers no fa ni un parell d’anys. Senegal caminava pels carrers de Granollers i acudia, com qualsevol ciutadà, al servei d’urgències. Amagava una cultura, tradició i darrere de cada rostre un història personal... que volia conèixer, volia descobrir, entendre’ls una mica millor: Què els porta a deixar la seva família, deixar-ho tot i jugar-se la vida per arribar al nostre continent? Així que vaig decidir embarcar-me rumb a Senegal en un projecte de cooperació en un poble rural.

Mballocounda, un petit poblat d’humils cabanes d’adob i palla al qual s’accedeix per un petit senderol on l’amplada prohibeix el pas de cotxes, permetent només l’accés a peu, en bici o els més afortunats en moto, i en l’estació humida les abundants tempestes tropicals t’obliguen a anar a peu o a peu.

A l’arribada, tot el poble sencer et dóna la benvinguda al ritme de cants i balls, des de les dones més grans als infants més petits. De seguida que vaig ser allà em vaig adonar que el verb donar pren la seva màxima expressió. Deixen tot el que estiguessin fent, res és més important, arriben de molt lluny uns hostes i cal acollir-los. L’important són els altres, no un mateix. Aquí, en canvi, si arriba a casa nostra arriba algú per sorpresa el primer que li diríem seria perquè no ens has avisat? Ara no em va bé, estic acabant una cosa... ¿Qui és aquí l’important? Un mateix, i és l’altre el qui s’ha d’adaptar a nosaltres.

Vam desenvolupar la nostra feina en el petit dispensari del poblat on cada matí rebíem de 30 a 40 infants malalts, la majoria amb malària. On cada nen era el reflex d’un sentiment, d’una emoció... Senegal són emocions intenses. Pots passar de l’alegria més meravellosa a la tristesa més profunda en qüestió de segons. En un mateix dia pots riure a riallades i plorar desconsoladament incomputables vegades. És així... Mai et deixarà indiferent.

Em va colpir fortament la impotència... de veure morir cada dia nens que no haurien de morir, nens que al nostre país viurien. Sentir com la vida dels més petits se t’escorre de les mans sense poder retenir-la...

He viscut que la felicitat... no és tenir, és donar. La felicitat no és ser, és fer als altres. Quant més tenim més ens consta donar. No cal tenir res per poder donar. Tothom pot donar un somriure, una abraçada, una mirada, una paraula. És quan no tenim res que ho podem donar tot. He rebut molt més del que he pogut donar. Tenia massa per poder donar-ho tot. Ells m’han donat tot.

I la fam... sí, hi ha nens que moren de gana... És inacceptable. És omissió. Un nen que mor de gana, mor assassinat. Recordo el que deia Mahatma Gandhi: “Tot el que es menja sense necessitat es roba a l’estómac dels pobres.”

L’alegria... dels nens a tot hora al bell mig del poblat. Aferrant-se a la vida amb un somriure.

La vida... val el que puguis pagar per ella, en altres paraules: escollir entre un dels fills. Allà la vida depèn de si tens diners, i a vegades això suposa “deixar morir” un fill per poder permetre la supervivència dels altres. Però, si hi hagués una vida sense importància, cap seria important.

La mort... habitant habitual a les famílies... La mort no és una vivència estranya a les famílies, és una convivència “pacífica” a la que mai t’acostumes. La mort és present, és una realitat. Una mare viu amb la certesa que haurà d’enterrar algun dels seus fills. Ha acceptat allò que és inacceptable. Els ulls dels pobres hi veuen amb una altra llum.

L’entrega... que defensava la Mare Teresa de Calcuta: “ No us canseu de donar, però no doneu el que us sobra. Doneu fins que us faci mal. Estima fins que faci mal. Si fa mal, bona senyal.” El que som, és precisament el que donem, i no pas el que tenim.

Això és en el que hem convertit Àfrica, però Àfrica és molt més que això. Àfrica no només és guerra, pobresa o corrupció. Àfrica és “teranga”, acollida. Un continent que t’obre les portes i te l’ensenya de la mà. Àfrica és convivència pacífica entre catòlics i musulmans, entre wòlofs i els fula.

En un context de pobresa, extrema en moltes ocasions, Senegal continua sent un país de somriures i alegries emmarcades en la “Teranga”; una paraula wòlof, un dels idiomes oficials del Senegal, que es traduiria com “hospitalitat” o “calidesa”, i és possiblement el concepte que millor defineix als senegalesos.

Quan marxés de l’Àfrica no marxés. Un cop s’arriba a l’Àfrica, l’ànima queda seduïda per la riquesa i puresa espiritual d’aquest continent.

Marxo del Senegal havent-me sentit com a casa, m’han fet sentir un més de la família, en realitat, m’han fet un més de la família.

A l’arribada es deia Mballoconda, a la meva partida l’havien rebatejat: “Alegriacounda”.

Mirant enrere, i agafant el quadern de viatge, reneixen els sentiments que vaig atrapar en escrits com: “Avui no he dinat, però amb el meu dinar, dues famílies s’han alimentat. Avui he après que és millor donar que rebre, que només ho reps tot quan ho dones tot.”, “A l’hospital, el que millor saben fer és embolicar els cadàvers.”

Tornaré, “*inshallah*” (si Déu vol)!

Em pregunto: aquestes persones malviurien així, si nosaltres visquéssim com haurien de viure?

A Senegal, tots hi teniu les portes obertes. Us convido a anar, no us faltarà allotjament ni una acollida sentint-vos un més de la gran família.

Allà el Nadal encara no ha passat, cada dia pot ser Nadal. Cada dia pot ser Nadal si naixem en la pobresa i la humilitat per rescatar d’aquesta als altres.

Finalment, voldria donar les gràcies a totes per persones que humilment i amb un gran gest m’han ajudat i que han patit durant la meva estada al tròpic: tot el servei de Pediatria de l’Hospital General de Granollers, les infermeres de Pediatria tant de la planta com de la unitat neonatal i materno-Infantil, al servei de Farmàcia, a les infermeres i auxiliars del servei d’urgències i a les germanes de la Comunitat Vedruna. Moltes gràcies a tots!

I finalitzo a amb una cita de l'educador Enrique Martínez Reguere: *"Elegir el altruismo como opción de vida, es como nacer heredero de una cuantiosa fortuna que atesora lo mejor de la gente: hará que te vayas encontrando con las personas más generosas que deambulan por el mundo. La generosidad en cierto modo es un sistema selectivo como es un casino financiero; en los casinos financieros se encierran los codiciosos para restregarse ambiciones y envidias; en los casinos de la generosidad se encuentran los que necesitan menos para repartir con los demás lo mucho que les sobra."*

Iñaki Alegria, resident de Pediatria

PS: Impregnar-te d'altres cultures, exercir la medicina en un context de pocs recursos amb una altra epidemiologia, unes humils condicions de vida, la senzillesa i humilitat de les persones; són experiències ineludibles en la teva formació com a metge i com a persona, t'acosta a la realitat de que pertanyem al món, tots som germans.